

Read the full book on: [10.1787/9789264185715-en](https://doi.org/10.1787/9789264185715-en)

Miljöpolitisk översikt 2013: OECD-indikatorer

Sammanfattning på svenska

Vårt sätt att leva nu, under det 21:a århundradet, plus befolkningstillväxten, har satt väsentliga miljöresurser under tryck, däribland luft, vatten och mark, tillsammans med det djur- och växtliv som är beroende av dessa resurser. Hur bra klarar vi att bryta kopplingen mellan ekonomisk tillväxt och miljöbelastning? Svaret är en blandad bild, som visar några framsteg när det gäller nyckelområden som luftföroreningar, transporter, energi, vatten och skyddet av den biologiska mångfalden, men inte tillräckligt för att trygga våra naturresurser för framtiden.

Belastningen på miljön ökar fortfarande, men sedan 1990-talet har det i stort sett gått i långsammare takt än den ekonomiska tillväxten i OECD-länderna, en process känd som "relativ frikoppling"

Energiintensiteten, dvs. den mängd energi som behövs för att producera en BNP-enhet, har under de två senaste decennierna sjunkit i OECD-länderna. Andelen gas i bränslemixen steg, men generellt sett har fossila bränslen fortsatt att dominera bränsleutbudet. Andelen förnyelsebar energi har varit fortsatt relativt stabil i OECD-området, ca 9 % av det totala utbudet, med en liten ökning på senare år. Till de faktorer som ligger bakom den minskade energiintensiteten hör bl.a. strukturella förändringar i ekonomin, energibesparingsåtgärder och miljöpolitiskt agerande, tekniska framsteg samt - i några länder - flyttning utomlands av energi- och resursintensiv produktion.

Framstegen i arbetet på att minska energianvändningen per capita har varit mycket trögare, delvis på grund av en 17-procentig ökning av energiefterfrågan inom transportsektorn. **Landsvägstransporterna** fortsätter att dominera transportsektorn, vilket har lett till ytterligare bränsleförbrukning och vägbyggen, med konsekvenser för folkhälsa och natur. Ländernas satsningar på att främja renare fordon har i stor utsträckning neutraliserats av ett ökat antal fordon och ökad fordonsanvändning. På det hela taget förblir vägtrafiken kopplad till BNP-tillväxten, och i mer än en tredjedel av OECD-länderna överstiger vägtrafikökningstakten den ekonomiska tillväxttakten.

Materialintensitet, dvs. den mängd av materialresurser som behövs för att producera en BNP-enhet, har också minskat sedan 1990. Materialanvändningen har varit relativt frikopplad från den ekonomiska tillväxten i OECD-området. Detta beror delvis på tjänstesektorns uppgång och på finanskrisen, delvis på ökande import och utlokaliseringen av resursintensiv produktion till andra länder.

Jordbruksproduktionen i OECD-området ökade långsammare från 2000 till 2010 än under 1990-talet. Samtidigt minskade en rad jordbruksrelaterade miljöhot: växthusgasutsläpp, vatten- och gödningsmedelsanvändning samt överskott av näringsämnen (eventuell överföring av näringsämnen till mark, vatten och luft.). Minskat jordbruksstöd, särskilt till de mest skadliga typerna, har varit en viktig faktor för denna förbättrings åstadkommande.

Generellt gäller att större satsningar krävs för att en avgörande övergång från relativ till absolut frikoppling ska kunna ske, ett skifte som skulle hejda miljöförstörelsen, skydda de fundamentala naturtillgångarna och förbättra människornas livskvalitet med avseende på miljön.

Viktigare undersökningsresultat

- I stort sett ökar fortfarande **utsläppen av växthusgas** i hela världen, med koldioxiden som dominerande och huvudsaklig pådrivande orsak till den generella trenden. Sedan 1990 har **utsläppen av energirelaterad koldioxid (CO₂)** ökat långsammare i OECD-länderna än vad de har gjort i världen i stort. I dag svarar OECD-länderna för mindre än hälften av världens växthusgasutsläpp, men släpper fortfarande ut mycket mer koldioxid per capita: tio ton per person, att jämföras med fyra ton per person i de flesta andra regioner. Många OECD-länder har frikopplat sina koldioxidutsläpp från BNP-tillväxten, även om frikopplingen är fortsatt svag och utsläppen har fortsatt att öka i många länder.
- **Utsläppen av svavelmonoxid (SO_x) och kvävemonoxid (NO_x)** har minskat signifikant sedan 1990 i OECD som helhet (-69 % respektive -36 %). Nästan alla OECD-länder har genomfört en absolut frikoppling av svavelmonoxidutsläpp från BNP, medan två tredjedelar har uppnått absolut frikoppling av kvävemonoxidutsläppen. I ett fåtal OECD-länder har dock kvävemonoxidutsläppen fortsatt att öka i takt med BNP och vägtrafikens oavbrutna ökning. Ozon på marknivå, kvävedioxidkoncentrationer, fina partiklar och toxiska luftföroreningar fortsätter att hota människors hälsa, särskilt i tätortsområden.
- **Färskvattenuttagen** har allmänt sett legat kvar på oförändrad nivå i OECD-området sedan 1990-talet, trots ökad efterfrågan på vatten från olika källor. Detta beror på effektivare användning och bättre prissättningspolicy, men också på ökat utnyttjande av alternativa vattenkällor, t.ex. återanvänt och avsaltat vatten. Många OECD-länder har åstadkommit en relativ frikoppling mellan vattenuttag och BNP-tillväxt, men resultaten varierar inom och mellan länderna.
- **Infrastrukturen för avloppsvattenbehandling** har byggts ut avsevärt; andelen av OECD-ländernas befolkning, som är ansluten till en kommunal anläggning för behandling av avloppsvatten, steg från ca 60 % i början av 1990-talet till nästan 80 % år 2010. Ett huvudproblem för den framtida utbyggnaden av avloppsvattenbehandling i några länder är att hitta andra sätt att serva små eller isolerade bosättningar. Många länder måste räkna med stigande kostnader på grund av behovet att underhålla och modernisera ålderstagna nät för vattentillförsel och sanitetsutrustning.
- Den **skyddade markytan** har vuxit i nästan alla OECD-länder för att nu vara uppe i ca 11 % av den totala arealen. Dessa arealer är dock inte alltid representativa för den inhemska biologiska mångfalden eller tillräckligt sammanhängande. Hoten mot den **biologiska mångfalden** ökar, särskilt på grund av ändrad markanvändning och infrastrukturutbyggnad; många naturliga ekosystem har brutits ned, och många **djur- och växtarter** i OECD-länderna är i fara. Hotnivåerna är särdeles höga i länder med hög befolkningstäthet.
- **Skogsarealerna** har förblivit relativt stabila, ca 30 % av markytan i OECD-länderna. De flesta OECD-länder uppvisar en bild av bärkraftig användning av sina skogsresurser, i kvantitativa termer. Det råder dock betydande skillnader inom länderna, och många skogar hotas av förfall, fragmentering och omvandling till andra marktyper. Ökad efterfrågan på virke i syfte att nå mål med avseende på förnyelsebar energi spelar en allt större roll i det kommersiella skogsbruket.
- **Kommunalt avfall** som genererats i OECD-området ökade med 19 % under 1990-talet, men denna ökning dämpades under 2000-talets första år. I dag genererar en människa, bosatt i OECD-området, i genomsnitt 530 kg avfall; detta är 30 kg mer än år 1990, men 30 kg mindre än år 2000. OECD-länderna styr i allt högre utsträckning bort avfallet från deponier och förbränningsugnar och återanvänder det i ekonomin via återvinning. Deponierna är dock fortsatt den vanligaste kvittblivningsmetoden inom avfallshantering i många OECD-länder.

© OECD

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop

Närmare upplysningar lämnas av OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, F-75116

Paris, Frankrike

Besök vår webbplats www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Environment at a Glance 2013: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264185715-en